

SOCIAL SEKTOR
Socialnämnden

Begäran av utdrag ur belastningsregistret vid nyanställningar inom socialnämndens verksamhetsområde

Bakgrund

Ett antal kommuner har infört bestämmelser om att begära utdrag ur belastningsregistret vid anställning inom delar av socialtjänstens verksamhetsområde. Med anledning av att personer med nedsatt fysisk och/eller psykisk förmåga kan ha en svårighet att skydda sig mot brott, men också att föra sin egen talan och ta tillvara sina intressen, måste särskilda krav ställas på personal som möter dessa personer.

Uppgifter om den som har dömts eller på annat sätt lagförts för brott finns i belastningsregistret, som förs av Polismyndigheten. Bestämmelser om belastningsregistret finns i lagen (1998:620) om belastningsregister med tillhörande förordning (1999:1134). För uppgifter i registret gäller absolut sekretess.

Vissa begränsade delar av arbetsmarknaden omfattas av ett regelverk som ger arbetsgivare rätt att ta del av uppgifter ur belastningsregistret inför ett beslut om anställning. I vissa fall går denna reglering längre på så sätt att den ålägger arbetsgivare en skyldighet att göra en sådan kontroll. Arbetsgivare som inte omfattas av den författningsreglerade registerkontrollen kan emellertid begära att en arbetssökande eller en arbetstagare själv hämtar in ett utdrag ur belastningsregistret i syfte att visa det för arbetsgivaren inför eller under en anställning. Utdragen begärs i dessa fall med stöd av den rätt till insyn i belastningsregistret som tillkommer den enskilde.

Antalet utdrag som enskilda begär om sig själva har under de senaste åren ökat kraftigt. Denna utveckling står i strid med lagstiftarens intentioner bakom enskildas insyns rätt i belastningsregistret.

Regeringen gav därför i mars 2018 en särskild utredare i uppdrag att utreda behovet av utökat författningsstöd för kontroll av uppgifter i belastningsregistret vid anställning. Utredningen överlämnade i april 2019 sitt betänkande "Belastningsregisterkontroll i arbetslivet – behovet av utökat författningsstöd (SOU 2019:19).

SOU 2019:19

Utredningen föreslår att det ska införas en ny lag som innehåller bestämmelser om registerkontroll av den som erbjuds anställning eller tilldelas uppgifter för att utföra insatser i hemmet åt äldre personer eller personer med funktionsnedsättning enligt

- 4 kap. 1 §, 5 kap. 5 § andra eller tredje stycket eller 7 § tredje stycket socialtjänstlagen
- 9 § lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade
- 8 eller 12 kap. hälso- och sjukvårdslagen

SOCIAL SEKTOR
Socialnämnden

Förslaget innebär att belastningsutdrag ska kunna begäras av den som erbjuds anställning eller tilldelas uppgifter genom uppdrag, praktiktjänstgöring eller anställning hos någon som ingått avtal med den som bedriver verksamheten. Det innefattar insatser enligt socialtjänstlagen för att underlätta den dagliga livsföringen i hemmet, såsom hemtjänst, och insatser i sådana boenden som är att betrakta som den enskildes hem, såsom särskilda boenden för äldre och personer med funktionsnedsättning och biståndsbedömda trygghetsboenden för äldre.

De insatser enligt LSS som föreslås omfattas av registerkontrollen är främst personlig assistans, avlösarservice i hemmet och bostad med särskild service för vuxna.

Insatser enligt hälso- och sjukvårdslagen som föreslås omfattas är den hälso- och sjukvård som utförs i den enskildes ordinära boende, biståndsbedömt trygghetsboende för äldre eller särskilda boende för äldre eller personer med funktionsnedsättning.

Registerkontrollen föreslås genomföras genom att den som erbjuds anställning uppvisar registerutdraget för arbets- eller uppdragsgivaren, som inte får behålla utdraget utan endast anteckna att det visats upp.

Utredningen förslår att en ny lag, "lag om registerkontroll av personal som utför vissa insatser i hemmet åt äldre personer eller personer med funktionsnedsättning", ska träda i kraft 1 januari 2021.

Sammanfattning

Inom socialtjänsten utförs insatser åt skyddslösa och utsatta grupper, t.ex. äldre personer och personer med funktionsnedsättning. Behovet av skydd är som allra störst när insatserna utförs i den enskildes hem, eftersom det då saknas nämnvärd insyn och kontroll. Särskilda krav måste därför ställas på personal som utför hälso- och sjukvårdsinsatser och insatser enligt socialtjänstlagen eller LSS i hemmet åt äldre personer och personer med funktionsnedsättning. Syftet är att ge den enskilde ökad trygghet och motverka att hen utsätts för brott och kränkande behandling i sitt eget hem och sin privata sfär.

För att redan nu säkerställa ovanstående samt underlätta införandet av en eventuell ny lagstiftning på området är det min bedömning att social sektor i Höör från den 1 januari 2020 ska begära att en arbetsökande själv inhämtar utdrag ur belastningsregistret inför en anställning inom de områden som framgår av förslaget i SOU 2019:19.

Min bedömning är att vidare att registerkontrollens genomförande ska ske på det sätt som föreslås i betänkandet.

Ewa Näslund
Socialchef
0413 - 284 12
ewa.naslund@hoor.se